

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาปณัตติวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทผลการศึกษาพบว่า

๕.๑สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปณัตติวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทผลการศึกษาพบว่า ปณัตติวัชชะมีความหมาย คือ อาบัติที่เป็นโทษทางพระบัญญัติ คนสามัญทำเข้าไม่เป็นความผิดความเสีย เป็นผิดเฉพาะแก่ภิกษุ โดยฐาน ละเมิดพระบัญญัติ เช่น ฉันทอาหารในเวลาวิกาล ชุคดิน ใช้จีวรที่ไม่ได้พินทุ นั่งนอนบนเตียงตั่งที่ไม่ได้ตรึงเท้าให้แน่น เป็นต้น

มูลเหตุการณบัญญัติปณัตติวัชชะ สืบเนื่องจากที่พระพุทธเจ้าทรงต้องการให้เกิดความผาสุกขึ้นโดยส่วนรวม และให้รู้จักละเว้นความชั่ว ประกอบความดี และทำจิตใจถึงพร้อมด้วยความผ่องใส เป็นต้น

ขั้นตอนแห่งพระพุทธบัญญัติดังนี้คือ(๑) เมื่อมีภิกษุภิกษุณีประพฤติไม่สมควรแก่สมณภาวะทำให้ชาวบ้านตำหนิติเตียน(๒) พระพุทธเจ้าตรัสสั่งให้ประชุมสงฆ์ตรัสสอบสวนท่ามกลางสงฆ์เมื่อยอมรับทรงชี้โทษตรัสบอกอานิสงส์แห่งความสำรวมทรงมีพุทธบัญญัติห้ามมิให้ภิกษุ (ภิกษุณี) ทำเช่นนั้นอีกเรียกว่ามูลบัญญัติผู้ทำผิดครั้งแรกไม่ทรงเอาผิดในฐานะภิกษุดันบัญญัติ(๓) ทรงมีพุทธบัญญัติเพิ่มเติมให้รัศกุนมากขึ้นถ้าตึงไปก็ทรงเพลาลงขั้นตอนนี้เรียกว่าอนุบัญญัติ(๔) หลังจากพุทธบัญญัติถ้ามีการกระทำผิดภิกษุสงฆ์มีอาจตัดสินได้พระพุทธองค์ทรงมีพุทธวินิจัยให้เป็นแบบอย่างเรียกว่าวินิตวัตุ เหตุผลมูลเหตุหรือวัตถุประสงค์แห่งพระพุทธบัญญัติได้แก่เพื่อความเห็นชอบร่วมกันแห่งสงฆ์เพื่อความอยู่อย่างผาสุกแห่ง

สงฆ์เพื่อข่มบุคคลผู้หน้าด้านเพื่อภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักอยู่อย่างผาสุกเพื่อขจัดเรื่องเสื่อมเสียในปัจจุบันเพื่อป้องกันเรื่องเสื่อมเสียในอนาคตเพื่อชนที่ยังไม่เกิดความเลื่อมใสได้เกิดความเลื่อมใสเพื่อคนที่เลื่อมใสแล้วให้เลื่อมใสมยิ่งขึ้นเพื่อพระสังฆธรรมตั้งมั่นอยู่นาน

องค์ประกอบแห่งอาบัติที่เป็นปณณัตติวัชระได้ ๒ อย่าง คือ (๑) สจิตตกะ มีเจตนา, เป็นไปโดยตั้งใจ, เป็นชื่อของอาบัติพวกหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสมุฏฐานมีเจตนา คือ ต้องจงใจทำจึงจะต้องอาบัตินั้นเช่น ภิกษุหลอนภิกษุให้กลัวผี ต้องปาจิตติย เป็นต้น (๒) อจิตตกะ ไม่มีเจตนา เป็นชื่อของอาบัติพวกหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสมุฏฐานที่แม้ไม่มีเจตนา คือ ถึงแม้ไม่จงใจทำก็ต้องอาบัติ เช่น ฉันทอาหารในเวลาวิกาล คั้นน้ำเมา เป็นต้น โทษแห่งการล่วงละเมิดปณณัตติวัชระการลงโทษตามบทบัญญัติของพระวินัยระดับโทษของอาบัติในพระวินัย มี ๓ สถานคือ

๑. โทษสถานหนัก หรือ คุรุโทษ แก้ไขไม่ได้ เรียก “อเตกัจฉา” ได้แก่ อาบัติปาราชิก ภิกษุต้องแล้ว (ล่วงละเมิดแล้ว) ขาดจากความเป็นภิกษุอย่างเดียว จะกลับมาบวชใหม่อีกไม่ได้

๒. โทษสถานกลาง หรือ มัชฌิมโทษ แก้ไขได้ เรียก “สเทกัจฉา” ได้แก่ อาบัติสังฆาทิเสส ภิกษุต้องเข้าแล้วต้องอยู่กรรม ก็จะต้องอยู่ปริวาสให้ครบตามจำนวนวันที่ปกปิดนับตั้งแต่วันต้องอาบัติ และประพฤติดมานต์อีก ๖ ราตรี จึงจะพ้นจากอาบัตินั้นได้

๓. โทษสถานเบา หรือ ลหุโทษ แก้ไขได้ เรียก “สเทกัจฉา” เหมือนข้อ ๒ แต่เบากว่า เพราะเมื่อภิกษุต้องแล้ว เพียงแสดงอาบัติที่ต้องนั้นต่อหน้าภิกษุด้วยกัน ก็พ้นจากอาบัตินั้นได้ อาบัติเหล่านี้ ได้แก่ ถุลลัจฉัย ปาจิตติย ปาฏิเทสนียะ ทุกกฏ และทุพภายิต

ประโยชน์แห่งการไม่ล่วงละเมิดปณณัตติวัชระ คือ การรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนี้

- ๑) ไม่เป็นทุกข์เดือดร้อนใจว่าบวชเข้ามาเป็นพระแล้วทำผิดศีลผิดวินัย
- ๒) รู้สึกเข้มแข็งใจว่าตนบวชแล้วก็ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามธรรมตามวินัย ไม่เป็นพระภิกษุทุศีล
- ๓) ไม่ถูกตำหนิตติเตียนอันเนื่องมาจากการไม่รักษาวินัย
- ๔) ไม่ถูกจับกุมประจารลงโทษ

๕) จะเข้าสมาคมกับผู้ทรงศีลก็ไม่ถือเงินสะทกสะท้าน

๕.๑.๒ โลกวัชระในพระพุทธศาสนา แรว่าพบว่าเป็นโลกวัชระตามความหมาย แปลว่า มีโทษทางโลก ใช้เรียกอาบัติหรือความผิดของพระภิกษุที่ชาวโลกกำหนดทีเดียวว่าไม่เหมาะสมไม่ควรแก่สมณะความผิดที่เป็นโลกวัชระนั้น เช่น ทะเลาะวิวาท ทำโจรกรรมฆ่าคนตาย เป็นต้น ความผิดอย่างนี้แม้คนทั่วไปทำเข้าก็ถูกกำหนดทีเดียวเหมือนกันพระภิกษุไปทำเข้ายิ่งถูกตำหนิมากขึ้นการกระทำบางอย่างแม้ไม่เป็นความผิดตามพระวินัย แต่ก็ยังเป็นโลกวัชระคือ ถูกกำหนดทีเดียวได้ เช่น สือบบุรีในที่สาธารณะ ส่งเสียงดังในที่ชุมนุมชน ไม่เอื้อเพื่อแก่สตรี และเด็ก

มูลเหตุของโลกวัชระ เกิดจากพระภิกษุ สามเณรมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและประพฤติดื้อต่อศีลที่เป็นอาบัติเบาและอาบัติหนัก จนเป็นที่ตำหนิเดียวของพุทธศาสนิกชนและชาวโลกทั้งหลาย เนื่องด้วยความไม่สำรวมและมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนอย่างฉาววาท

องค์ประกอบโลกวัชระ มี ๒ ประการ คือ (๑) สจิตตกะ มีเจตนา, เป็นไปโดยตั้งใจ เป็นชื่อของอาบัติพวกหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสมุฏฐานมีเจตนา คือ ต้องจงใจทำจึงจะต้องอาบัตินั้น เช่น ภิกษุหลอนภิกษุให้กลัวผี ต้องปาจิตตีย์ ข้อนี้นี้เป็นสจิตตกะ คือ ตั้งใจหลอนจึงต้องปาจิตตีย์ แต่ถ้าไม่ได้ตั้งใจจะหลอน ไม่ต้องอาบัติ และ (๒) อจิตตกะ ไม่มีเจตนา เป็นชื่อของอาบัติพวกหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสมุฏฐานที่แม้ไม่มีเจตนา คือ ถึงแม้ไม่จงใจทำก็ต้องอาบัติเช่น นันอาหารในเวลาวิกาล เป็นต้น

โทษแห่งการล่วงละเมิดโลกวัชระมี ๒ สถาน ได้แก่ (๑) สถานเบา (ตำหนิเดียว) เนื่องด้วยการที่พระภิกษุ กระทำผิดต่อพระวินัย คือ กฎหมายที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันการละเมิดและการกระทำผิดในครั้งต่อไปของพระภิกษุ จะเห็นได้ว่าพระพุทธเจ้าพระองค์ทรงบัญญัติพระวินัยในกรณีที่พระภิกษุรูปนั้น ๆ กระทำผิดที่เป็นสาเหตุให้พระพุทธศาสนาของพระองค์มีวิหิงสา ทำให้พุทธศาสนิกชนขาดศรัทธาที่จะทำนุบำรุง และขาดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาของพระองค์ จึงทรงบัญญัติข้อห้ามไว้เพื่อป้องกันพระภิกษุรูปอื่นที่จะละเมิดและกระทำผิดในอนาคตเช่นนั้นอีก(๒) สถานหนัก ได้รับโทษทั้ง

ทางธรรม เช่น ขาดจากความเป็นพระ เป็นต้น และทางโลก ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย เช่น กรณีข่าวพระข่มขืนศิลา หรืออื่นๆ ก็อาจมีโทษจำคุกหรือประหารชีวิตได้เช่นเดียวกัน

๕) ประโยชน์แห่งการไม่ล่วงละเมิดโลกวัชระ จะทำให้บุคคลมีความประพฤติดีงามทั้งกายและวาจา การบัญญัติ หมายถึง ข้อห้ามมิให้ภิกษุภิกษุณีประพฤติล่วงละเมิดซึ่งมีบทกำหนดโทษปรับอาบัติแก่ผู้ล่วงละเมิด ถ้าบัญญัติครั้งแรก เรียกว่า มุลบัญญัติ ถ้าบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมเรียกอนุบัญญัติ วิธีการดำเนินคดีสำหรับความผิดไว้ตามประเภทของความผิดที่เกิดขึ้นเป็นวิธีการระงับโทษที่เกิดจากอาบัติเรียกว่าอธิกรณ์สมณมี ๗ประการได้แก่

๑) สัมมุขาวินัยคือวิธีระงับอธิกรณ์ในที่พร้อมหน้าคือพร้อมหน้าสงฆ์พร้อมหน้าบุคคลพร้อมหน้าวัตถุและพร้อมหน้าธรรม

๒) สติวินัยระงับโดยประกาศสมมติให้ว่าเป็นพระอริยะผู้มีสติสมบูรณ์คำว่า“สติวินัย” คือวิธีระงับอธิกรณ์โดยเอาสติขึ้นเป็นหลักในกรณีที่มีผู้โจทพระอรหันต์ด้วยสี่ลวิบัติ สงฆ์สวดประกาศสมมติให้แก่ผู้เป็นพระอรหันต์นั้นว่า“ท่านผู้นี้มีสติสมบูรณ์”

๓) อมูพหวินัยระงับโดยยกประโยชน์ให้ว่าต้องอาบัติในขณะที่เป็นบ้ำคำว่า“อมูพหวินัย” คือวิธีระงับอธิกรณ์โดยยกประโยชน์แก่ภิกษุที่หายเป็นบ้ำแล้วในกรณีที่มีผู้โจทภิกษุนั้นด้วยอาบัติที่ต้องในขณะที่เป็นบ้ำสงฆ์จะสวดประกาศสมมติเพื่อไม่ให้ใครๆ โจทเธอด้วยอาบัติ กล่าวคือหากภิกษุรูปใดถูกโจทด้วยอาบัติแล้วหากภิกษุรูปนั้นรับว่าได้กระทำไปเพราะเป็นบ้ำแล้ว

๔) ปญฺญญาตกรณะระงับตามคำรับของจำเลยคำว่า“ปญฺญญาตกรณะ” คือวิธีการระงับอธิกรณ์โดยปรับอาบัติตามคำรับสารภาพของจำเลย

๕) เขภุขยสิการะงับตามเสียงข้างมาก คำว่า “เขภุขยสิกา” คือวิธีระงับอธิกรณ์โดยตัดสินตามเสียงข้างมาก

๖) ตัสสปาปิยสิการะงับโดยการลงโทษผู้ทำผิด คำว่า “ตัสสปาปิยสิกา” คือวิธีระงับอธิกรณ์โดยตัดสินลงโทษแก่ผู้กระทำผิดเมื่อสงฆ์พิจารณาตามหลักฐานพยานแล้วเห็นว่ามีความผิดจริงแม้เธอจะไม่รับสารภาพ

๓) ตินวัดถวาระกะระงับโดยการประนีประนอม คำว่า “ตินวัดถวาระกะ” คือวิธีระงับอิทธิกรรมโดยการที่ทั้งฝ่ายประนีประนอมกัน

สำหรับการลงโทษทางโลกก็ให้เป็นไปตามความผิดร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ขึ้นอยู่กับคำพิพากษาของศาล ซึ่งมีบทลงโทษการลงโทษนั้นแบ่งได้ดังนี้คือ

๑) โทษประหารชีวิตกฎหมายให้ดำเนินการด้วยวิธีฉิดาหรือสารพิษให้ตายโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒) โทษจำคุกบรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับนั้นถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้

๓) โทษกักขังให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำสถานีดำรงหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน (ที่อยู่อาศัยของจำเลยหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับจำเลยไว้หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้เพื่อความเหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูก

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทมีการเปรียบเทียบใน ๖ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ เปรียบเทียบความหมายระหว่างปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ กล่าวได้ว่าปณัตติวัชชะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระวินัยโดยตรงของพระภิกษุ และโลกวัชชะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระวินัยด้วยเช่นเดียวกัน แตต่างกันที่โลกวัชชะจะเป็นคุณุหัตถ์ที่คิดเทียบพระภิกษุ

ประการที่ ๒ เปรียบเทียบสิกขาบทของปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ คือ สิกขาบทเฉพาะของภิกษุสงฆ์ จัดแบ่งโทษเป็น ๒ ประเภท คือ โลกวัชชะและปณัตติวัชชะ แม้อาบัติที่เกิดจากการล่วงละเมิดสิกขาบทนั้นๆ ว่าโดยโทษก็มีประเภทเช่นกัน คือ โลกวัชชะและปณัตติวัชชะ ในโทษ ๒ อย่างนั้น จิตเป็นอกุศลนั้นมีในฝ่ายของสติตตะของอาบัติใดอาบัตินั้นเป็นโลกวัชชะ ที่เหลือเป็นปณัตติวัชชะ

ประการที่ ๓ มูลเหตุบัญญัติพระวินัยของพระพุทธเจ้าคือประมวลสิกขาบทของกำหนดทางพระวินัยเกิดขึ้นจากการที่มีภิกษุภิกษุณีประพฤติไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมหรือ

ประพจน์เสียหายขึ้นจนชาวบ้านพากันตำหนิติเตียนโพชนทะนาเมื่อพระพุทธองค์ทรงรับทราบแล้วให้ประชุมสงฆ์ได้สวนได้ความจริงจึงทรงมีพระพุทธบัญญัติเป็นข้อห้ามไว้

ประการที่ ๔ เปรียบเทียบองค์ประกอบระหว่างปณัตติวัชชะกับโลกวัชชะ คือ อาบัติที่ปณัตติวัชชะ แล้วเป็นการกระทำที่ผิดวินัยสงฆ์ที่ไม่ร้ายแรงถึงขั้นปาราชิก แต่ก็ส่งผลความเสียหายมาให้กับทางคณะสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์ไม่ให้เกิดความอาบัติ จึงจำเป็นที่ต้องอาศัยผู้มีอำนาจสอดส่องดูแล และเอาใจใส่ต่อคณะผู้อยู่ใต้การปกครองให้มาก เพื่อป้องกันพระสงฆ์กระทำความผิดอันจะได้รับโทษทางโลกวัชชะ มติเตียน เป็นต้นและอาจรับโทษหนักถึงขั้นจับสึกและดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ประการที่ ๕ เปรียบเทียบโทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ การกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดด้านพระธรรมวินัยเกิดเป็นความเศร้าหมองมี ๒ อย่าง คือ (๑) โลกวัชชะ คือ โทษทางโลก ได้แก่ การประพจน์ล่วงอกุศลกรรมบถ เช่น การฆ่าสัตว์ เป็นต้น เป็นโทษที่ปรากฏชัดเจน (๒) ปณัตติวัชชะ โทษทางวินัยบัญญัติ เช่น รู้อยู่ บวชพระภิกษุ ให้นุคคลมีอายุหย่อนกว่า ๒๐ ปี เป็นการกระทำที่ไม่ควรชัดเจนแต่กรณีที่ล่วงละเมิดในสถานเบา ก็ยังบอกกล่าวตักเตือน แต่ถ้ามากกว่านี้ก็มีบทลงโทษตามกฎหมายบ้านเมือง

ประการที่ ๖ เปรียบเทียบประโยชน์แห่งการไม่ล่วงละเมิดปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ คือ การไม่กระทำความผิดต่อศีลที่ตนรักษายู่ (ปณัตติวัชชะ) ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่โดยส่วนรวมและไม่ถูกตำหนิติเตียนจากชาวโลกที่เรียกว่า (โลกวัชชะ)

การเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท การกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดด้านพระธรรมวินัยเกิดเป็นความเศร้าหมองมี ๒ อย่าง คือ (๑) โลกวัชชะ คือ โทษทางโลก ได้แก่ การประพจน์ล่วงอกุศลกรรมบถ เช่น การฆ่าสัตว์ เป็นต้น เป็นโทษที่ปรากฏชัดเจน (๒) ปณัตติวัชชะ โทษทางวินัยบัญญัติ เช่น รู้อยู่ บวชให้นุคคลมีอายุหย่อนกว่า ๒๐ ปี เป็นพระภิกษุ การประกาศให้รู้โลกวัชชะ ความตั้งอยู่ด้วยดีแห่งสงฆ์มิได้เพราะโทษปรากฏชัดเจน เมื่อนำสิ่งที่ชาวโลกเห็นว่าเป็นความผิดมาบัญญัติไว้ สังคมก็จะยอมรับเพราะมองเห็นโทษอย่างชัดเจน (๒) ในเพราะประกาศให้รู้ปณัตติวัชชะ คือ ความผาสุกแห่งสงฆ์มิได้เพราะอานิสงส์ปรากฏชัดเจนเมื่อนำเอาสิ่งที่ทรงเห็นว่า ควรบัญญัติมา

บัญญัติไว้ สังคมก็อยู่อย่างผาสุกเพราะมองเห็นอนิสงสัยอย่างชัดเจน การกล่าวถึงโลกวัชชะ เกิดขึ้นได้เพราะมีอกุศล คือ อกุศลกรรมบถ ๑๐ และกล่าวถึงปณัตติวัชชะ เกิดขึ้นได้เพราะ การกระทำสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงห้ามหรือไม่ควรกระทำสิ่งที่ควรกระทำ สำหรับโลกวัชชะ คือ สิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติสิกขาบทนั้นแล้ว เพราะโลกวัชชะเพื่อความตั้งอยู่ด้วยดีแห่งสงฆ์ โดยภาวะแห่งอกุศลโดยส่วนเดียว ในเพราะก้าวล่วงวัตถุ สิกขาบทใดที่ล่วงละเมิดแล้ว มีความชั่วโดยส่วนเดียว ทรงบัญญัติสิกขาบทนั้น เพื่อการยอมรับของสังคมเพราะชาวโลกเห็น ว่ามีความผิด ส่วนปณัตติวัชชะ เมื่อกระทำสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม แม้เพราะไม่มีเจตนา ก้าวล่วงวัตถุหรือบัญญัติก็ตาม เช่นมีจิตรู้ว่าเป็นดอกไม้ และอาบัติที่เป็นปณัตติวัชชะนั้น ได้แก่ อาบัติที่ต้องในเวลาที่มีจิตเป็นกุศล เช่น เก็บดอกไม้บูชาพระ แต่ผิดบัญญัติเรื่องพราภของ เจียว เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าเกี่ยวกับเรื่อง "โลกวัชชะ" ที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีถึงขั้นที่พระต้องสึก ด้วย ไม่รู้ว่าจะต้องให้สึกด้วยเพราะเหตุผลอะไร ดังนั้น จึงทำได้เพียงแค่กล่าวตักเตือนพระ พรหมสุริที่ท้าวว่า อย่าไปส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์ที่ไม่ปฏิบัติดี ไม่ปฏิบัติชอบ อย่าใส่ บาตรพระรูปนั้น เพราะพระสงฆ์หากไม่มีใครส่งเสริม พระสงฆ์ก็ไม่สามารถที่จะทำอะไรที่ โลกคติเดียนได้อีกด้าน พระราชรัตนรังษี (วิรุยุทธ์ วิรุยุทธ์) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยาอินเดีย และเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตไทยสายอินเดีย-เนปาล บอกว่า เรื่องพระสงฆ์ไปกระทำให้ ชาวโลกคติเดียนั้น ความผิดทางด้านวินัยไม่ถึงปรับอาบัติ แต่ภาพที่สังคมเกิดความไม่สบายใจ เสื่อมศรัทธาการนั่งเครื่องบินของพระสงฆ์จึงเป็นเรื่องที่ทำได้แต่ต้องดูด้วยว่าวัตถุประสงค์นั้น ไปทำอะไร พระสงฆ์บางรูปในต่างประเทศก็นั่งเครื่องบินกันไปทำงานเพราะระยะทางไกล หากนั่งเครื่องบินไปเที่ยว หรือแม้กระทั่งไปโพสท่าถ่ายรูปก็ไม่สมควรทำในการอบรมพระ ธรรมทูตที่จะไปประจำในต่างประเทศ จะย้ำเสมอว่า พระสงฆ์ไม่ควรทำอะไรเกินกำลัง ควร ประครองศรัทธาของญาติโยม ให้อยู่ในกรอบของพระสงฆ์ที่ควรแสดง "ไม่เป็นผู้มักมาก" พระ ต้องสำรวมระวังให้มากยิ่งขึ้น เน้นหลักอยู่ในศีล เน้นหนักให้ชาวพุทธทั่วโลกต้องมีความสุข กับภาพที่ได้เห็นจากการปฏิบัติของพระสงฆ์" หัวหน้าพระธรรมทูตไทยสายอินเดีย-เนปาล

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจและช่วยกันทำนุ บำรุง ดำรงมั่นแห่งพระพุทธศาสนาสืบไป ดังนี้

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ปัญหาการละเมิดต่อศีลธรรมและกฎหมายบ้านเมืองของพระภิกษุในสังคมไทย ปัจจุบันส่วนใหญ่นั้นเกิดจากการขาดจิตสำนึกในด้านศีลธรรมและจริยธรรมส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายในความทันสมัยในโลกทางวัตถุกับเทคโนโลยีอันทันสมัย ไร้พรมแดนกับวิถีชีวิตดั้งเดิมทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับวัฒนธรรมตะวันตกและมีบางคนที่หลงใหลไปกับกระแสบริโภคนิยมไม่มีหลักเกณฑ์สำหรับเป็นเครื่องกำหนดหรือเป็นมาตรฐานพระพุทธบัญญัติอันเป็นหลักคำสอนเรื่องวินัยในพระพุทธศาสนาหรือพระพุทธบัญญัติมีส่วนสำคัญอันจะช่วยฝึกอบรมการฝึกพัฒนาจิตตนการประพฤติปฏิบัตินั้นสามารถที่จะช่วยยกระดับจิตใจของบุคคลในสังคมให้สูงขึ้นเมื่อโลกทางวัตถุได้แต่สาสนามีได้ดำรงอยู่โดยเอกเทศในแต่ละยุคแต่ละสมัยพระพุทธศาสนาในประเทศไทยต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างของอำนาจรัฐและวัฒนธรรมอำนาจระบบการปกครองคณะสงฆ์การที่สังคมสงฆ์ประกอบด้วยบุคคลจำนวนมากทำให้ดูแลกันได้ไม่ทั่วถึงและความย่อหย่อนต่อพระธรรมวินัยของภิกษุในสังคมไทยปัจจุบันก็เป็นอีกปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่คนในสังคมไทยเมื่อได้รับรู้แล้วต้องทำความเข้าใจและเร่งคิดแก้ไขให้ถูกต้องพระพุทธศาสนาช่วยให้บุคคลเป็นสุขพ้นทุกข์ได้ถ้าพระพุทธศาสนาเสียหายถูกบ่อนทำลายทั้งจากภายนอกและภายในภายนอกก็คือการบ่อนทำลายของคณลัทธิศาสนาอื่นและภายในคือพุทธบริษัท๔อันมีพระภิกษุภิกษุณีอุบาสิกอุบาสิกาทำลายพระพุทธศาสนาทั้งทางตรงและทางอ้อมมีอาทิทำพระสังฆธรรมให้วิปริตไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามข้อห้ามและข้ออนุญาตแห่งพระพุทธ

บัญญัติกล่าวอ้างว่าเป็นพระพุทธรูปหนึ่งซึ่งพระพุทธรูปเจ้ามิได้ตรัสหรือประพจน์ผิดไปจากพระธรรมวินัยทำให้ญาติโยมเสื่อมศรัทธาไม่อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาอีกทั้งหลายทั้งปวง เหล่านี้เป็นสิ่งที่พวกเราจะต้องระวังคอยป้องกันไม่ให้ใครทำร้ายพระพุทธศาสนาได้

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นหลักการเปรียบเทียบและเหตุผลแห่งพระพุทธรูปของพระภิกษุสงฆ์ ดังนั้นการสืบเนื่องต่อจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการวิจัยเรื่องเกี่ยวกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพระภิกษุสงฆ์ไทยในสังคมไทยและกระทำให้ถูกต้องต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติม คือ

๑. ศึกษาเรื่องพระพุทธรูปเกี่ยวกับศิลปะของพุทธศาสนิกชน ในทรรณะของ พระพุทธรูปศาสนาเถรวาท

๒. ศึกษาเรื่องพระพุทธรูปเกี่ยวกับศิลปะของพุทธศาสนิกชน ในทรรณะของ พระพุทธรูปศาสนาเถรวาท

๓. ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องพระพุทธรูปของพุทธศาสนิกชนกับแนวคิด เรื่องพระพุทธรูปกับพ.ร.บ.คณะสงฆ์ไทยในสังคมไทยปัจจุบัน